

POJĎTE, PANE, BUDEME SI HRÁT!

Jak si děti hrály za socialismu

ANOTACE:

Aktivita žákům na konkrétních příkladech ukazuje nejen to, s jakými hračkami si děti v době socialismu hrály, ale především poukazuje na nemožnost širokého výběru hraček a her, která byla způsobena komunistickým režimem (orientace na východní trhy, negace řady hraček či her, které se objevily na Západě – včetně animovaných postaviček dětských seriálů...).

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a jeho svět (1. stupeň ZŠ), člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ)

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí

DOPORUČENÝ VĚK: 10+

CÍLE:

Žáci:

- znají příklady hraček a her, s nimiž si hráli jejich vrstevníci za socialismu;
- přiměřeně svému věku dokážou vysvětlit, jak komunismus omezoval děti v jejich „rozletu“, jak určoval mantinely, v nichž se smějí pohybovat (omezené možnosti svobodného výběru hraček, her, zájmových kroužků...).

DĚLKA: 45 min. (včetně projekce filmu)

POMŮCKY:

- PRACOVNÍ LIST A, B Pojďte, pane, budeme si hrát podle počtu skupin
- psací potřeby
- papír A4 pro každou skupinu

POSTUP:

1. Na začátku aktivity položíme žákům tyto otázky: Jak jste si hráli, když jste byli malí (mateřská školka)? Jak se vaše hry postupně měnily (se vstupem na základní školu a postupným dospíváním)? Jak si hrajete dnes? Jaké kroužky navštěvujete, na jaké dětské pořady (filmy, seriály) se díváte?
2. Necháme žáky, aby volně odpovídali. Poté jim vysvětlíme, že se v následující hodině budeme věnovat tomu, jak si hrály (jak trávily volný čas) děti (nejen) jejich věku v době socialismu – a jak socialismus a komunistická propaganda do dětského světa zasahovaly.

3. Následuje projekce filmu.

4. Po zhlédnutí filmu žáky vyzveme, aby stručně vyjádřili, co je ve filmu zaujalo či překvapilo.

5. Následně rozdělíme žáky do skupin po třech až čtyřech tak, aby ve třídě vznikl sudý počet skupin. Rozdáme skupinám **PRACOVNÍ LISTY** (polovina skupin dostane pracovní list A, polovina B). Společně s pracovními listy dostanou skupiny také prázdné listy papíru A4.

6. Vyzveme skupiny, aby se na základě obrázků na pracovních listech pokusily co nejpřesněji popsat, jak a s čím si asi děti za socialismu hrály. *Jak vypadaly hračky, které měly? Chybí vám mezi nimi něco? Co? A proč? Jak asi děti trávily svůj volný čas? Jaké kroužky mohly navštěvovat a jaké nikoli? Své odpovědi si skupiny zapíší na prázdné listy papíru, které obdržely.*

7. Poskytneme skupinám dostatek času na zpracování úkolu. Následně je vyzveme, aby si určily mluvčího, který ostatním skupinám sdělí své postřehy. Nejprve prezentují skupiny s pracovním listem A, pak B.

REFLEXE:

Probíhá formou diskuse. Ptáme se: *V čem bylo dětství vašich vrstevníků jiné? V jakých oblastech byste našli podobné, v jakých naopak odlišné body? Jaké sledovaly pořady v televizi (zde musí pomoci učitel – lze využít i ukázky z internetu)? Myslíte si, že podobně žily i děti v tzv. západním světě? V čem byl jejich život jiný? A jaké vzory byly asi dětem za socialismu předkládány (mohou se klidně zeptat doma rodičů, sourozenců apod.)?*

V reflexi klademe otázky, kterými se snažíme žáky přimět k tomu, aby si uvědomovali, jak komunismus svazoval život dětí – jak už dětem určoval mantinely jejich rozhledu mj. tím, že nemohly mít stejné hračky jako jejich vrstevníci v západní Evropě, protože se k nim jednoduše jejich rodiče nedostali – nebyly k dostání, neexistoval výběr, vše bylo omezeno a redukováno (převážně) na země socialistického světa (viz elektronické hračky konce 80. let, které se k nám dostávaly ze SSSR).

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

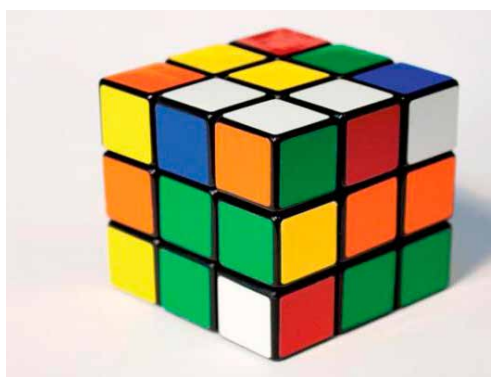
Film žáky velmi zaujal (a nejen je, mně se vybavila má školní léta, takže jsem mohla odpovídat na rozličné otázky žáků). Evokační aktivita, kdy žáci měli vzpomínat, na co a jak si hráli v mateřské školce či na začátku povinné školní docházky, se jim zdála obtížná. Často uváděli, že si to nepamatují. Ale postupně se jim vzpomínky vracely. Jako nosné téma aktivity se jeví téma školy ve srovnání tehdy a dnes.

Michaela Křiváčková, ZŠ Petřiny sever, Praha 6

POJĎTE, PANE, BUDEME SI HRÁT!

POJĎTE, PANE, BUDEME SI HRÁT!

Zdroje:

<http://www.jenzeny.cz/zabava/retro-hracky-vzpominate-1113.html>

<http://papirovmodelarstvi.cz/phpBB3/viewtopic.php?f=53&t=43>

<http://zavladsky.blog.idnes.cz/c/325609/Co-jsme-kupovali-11.html>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10176269182-retro/3105-hracky/>

<http://www.novinky.cz/ekonomika/141181-vyberte-nezapomenutelnou-hracku-socialismu.html>

<http://www.komix.kvalitne.cz/ohni.htm>

<http://euro.e15.cz/profit/rubikovu-kostku-pokorite-do-dvaceti-tahu-899462>

http://kultura.idnes.cz/pripomente-si-retro-hracky-dd6-/vytvarne-umeni.aspx?c=A120920_143614_vytvarne-umeni_ob